

Regionalt Serviceprogram 2023–2030

- Regionledningskontoret
- Utveckling och regionplanering
- Box 22550, 104 22 Stockholm
- Telefon: 08-737 25 00

Klimat- och regionutvecklingsnämnden

KRN 2023-0143

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Regionala Serviceprogram	4
Det regionala serviceprogrammets förhållande till andra strategier.....	5
RUFS 2050.....	5
Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen (målår: 2030).....	6
Avgränsning och syfte.....	7
Insatser och prioriteringar	8
Prioriterade aktörer	9
Geografisk prioritering.....	10
Tematisk prioritering	11
Agenda 2030 och hållbarhet	13
Regional samverkan vid genomförande av RSP	13
Återrapportering och uppföljning.....	15
Referenser och underlag.....	15

Inledning

Tillgänglighet till kommersiell service möjliggör för människor och näringsliv att vistas, verka och växa i hela regionen. För att nå en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av Stockholmsregionen är det centralt att stärka tillgängligheten till kommersiell service och säkerställa tillgången till dagligvaror, drivmedel, postombud, apoteksombud och grundläggande betaltjänster utanför tätorterna.

Det regionala serviceprogrammet 2023–2030 (RSP) är både ett strategiskt och operativt verktyg för att stärka tillgången till grundläggande kommersiell service utanför regionens tätorter. En av Stockholmsregionens framträdande styrkor ligger i blandningen mellan urbana och naturliga miljöer. Här erbjuds både stadens puls och utpräglade landsbygds- och skärgårdsmiljöer, som tillsammans står för en mångfald av möjligheter för både regionens invånare och besökare. De drygt 160 000 invånare som bor utanför tätorterna i regionen utgör landets tredje största landsbygdsbefolkning.

I Stockholmsregionen finns möjligheter att leva, bo och försörja sig på många olika sätt, och detta är viktig en del av regionens attraktionskraft. Den regionala utvecklingsplanen för stockholmsregionen (RUFSS) lyfter fram Stockholmsregionens unika särdrag med skärgården och rika landsbygdsmiljöer som en av regionens många framgångsfaktorer.

Även Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen pekar på att närheten mellan landsbygd, skärgård och stad gagnar alla delar av Stockholm. Det är avgörande att både landsbygden och skärgården kan utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och sina invånares önskemål.

Ett antal pågående omvärldsförändringar, som till exempel en åldrande befolkning, miljö- och klimatomställning och teknisk utveckling, påverkar förutsättningarna för service i landsbygder och därmed i förlängningen även möjligheterna att bo och verka där. Mot bakgrund av ovan nämnda faktorer, i kombination med övriga pågående samhällstrender med påverkan på tillgängligheten till kommersiell service, är ett kontinuerligt samtal och arbete kring stödet till kommersiell service ständigt relevant.

Regionala Serviceprogram

Region Stockholm har antagit ett nationellt erbjudande som Tillväxtverket ger till Regionerna om att ta fram och genomföra ett regionalt serviceprogram, där Tillväxtverket meddelar föreskrifter. Tillväxtverket bidrar även med stöd till Regionerna under genomförandet av de regionala serviceprogrammen med regelbunden uppföljning och erfarenhetsträffar.

Regionala serviceprogram syftar till att säkra en god tillgång till kommersiell service i olika typer av landsbygder. Tillgång till kommersiell service som dagligvaror, drivmedel, post- och pakettjänster, apotekstjänster, betaltjänster och andra ombudstjänster är grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva på platser utanför tätort.

Kommersiell service är en utpekad prioritering i regeringens Nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Det är också en fråga som berör många aktörer. Därför behövs de regionala serviceprogrammen för att stärka samordning och prioritering av olika stöd och insatser samt för att stärka samverkan mellan aktörer på flera nivåer.

Region Stockholms regionala serviceprogram 2023–2030 (RSP) är ett led i detta arbete, och på så sätt både ett strategiskt och operativt verktyg för att stärka samordningen mellan nationella, regionala och lokala aktörer, för att uppnå en god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service i länet.

RSP utgör också grunden för prioritering av olika stöd till kommersiell service. Förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service innehåller bestämmelser för stödtyperna investeringsbidrag, investeringslån, servicebidrag, särskilt driftstöd samt hemsändningsbidrag - stöd som hanteras av regionerna i respektive län. Det kan tilläggas att det även inom ramen för Landsbygdsprogrammet 2014–2020, som länsstyrelsen ansvarar för, har funnits en betydande mängd medel för bland annat investeringsstöd till lokal service. Under övergångsperioden för Landsbygdsprogrammet åren 2021–2023 har fortsatt funnits medel i programmet för investeringsstöd. Framåt är det i stället regionen som kommer att hantera den här typen av stöd, då i form av så kallat investeringsbidrag.

Det regionala serviceprogrammets förhållande till andra strategier

Stockholmsregionen är en av Europas snabbast växande storstadsregioner. Den snabba befolkningstillväxten är positiv för regionen, samtidigt som den för med sig stora utmaningar som kräver god planering och ett bra samarbete mellan många olika aktörer.

Det finns ett antal länsövergripande strategier och styrande dokument för Stockholmsregionen som har bäring på stödet till kommersiell service. Följande två strategier är särskilt viktiga i sammanhanget: RUFSS 2050 och Landsbygds- och skärgårdsstrategin.

När prioriteringar görs med stöd av RSP ska hänsyn tas till de ställningstaganden som finns i RUFSS 2050 och Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen (målår: 2030). RSP har en betydligt snävare avgränsning än dessa två styrdokument, men de ställningstaganden som tas i RUFSS 2050 och Landsbygds- och skärgårdsstrategin ska alltid vara vägledande.

RUFSS 2050

I Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFSS 2050) finns, inom det tematiska området Tillväxt och välbefinnande, ett antal regionala ställningstaganden för såväl landsbygd som skärgård.

Regionala ställningstaganden för Landsbygd:

- Utveckla sambanden mellan stad och landsbygd
- Håll ihop bebyggelsen och utveckla attraktiva och livskraftiga miljöer
- Utveckla de gröna näringarna och säkerställ en god framtida livsmedelsförsörjning

Regionala ställningstaganden för Skärgård:

- Tillgängliggör skärgårdens värden för alla
- Håll ihop bebyggelsen och utveckla attraktiva och livskraftiga miljöer

- Stärk det lokala näringslivet

Som det framgår ovan så finns det flera ställningstaganden med mer eller mindre bäring på kommersiell service. De regionala utvecklingsstrategierna är generellt sett skrivna på en övergripande nivå, och därtill tar de regionala utvecklingsstrategierna oftare tar avstamp i regionala målbilder eller utpekade insatsområden, än länets olika geografier. I RUFSS 2050 finns dock ett kapitel dedikerat till Rumslik struktur. Där specificeras ett antal områdestyper som identifierats som viktiga för den regionala fysiska planeringen av landsbygd och skärgård, exempelvis landsbygdsnoder, replipunkter och kärnöar. I RUFSS framgår även vilka öar och andra områden som identifierats som någon av dessa områdestyper.

Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen (målår: 2030)

Regionens landsbygds- och skärgårdsstrategi tar sin utgångspunkt i RUFSS 2050 och är en fördjupad strategi för länets landsbygds- och skärgårdsfrågor.

I strategin pekas fyra insatsområden för utveckling ut, områden som har mer eller mindre tydlig koppling till kommersiell service:

1. Förbättra tillgängligheten
2. Utveckla attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen
3. Stärk det lokala näringslivet
4. Utveckla natur-, kultur- och rekreationsvärden

Särskilt inom insatsområdet *Stärk det lokala näringslivet* finns tydlig koppling till utbudet av och tillgängligheten till kommersiell service. Bland annat pekas vikten av att främja småföretagandet ut, framför allt avseende regelutformning och tillståndsgivning, men även när det kommer till information och lyhörddhet. Detta för att underlätta vardagen för länets näringsidkare i landsbygd och skärgård. Det uttrycks vidare att regionala landsbygds- och skärgårdssamarbeten bör ge uppmärksamhet åt företagsklimat och bevaka intressen för näringsliv i landsbygd och skärgård, med fokus på kunskapsdelning:

”Kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att möjliggöra och förenkla företagande i perifera lägen i regionen ska vara en given metod för offentliga aktörer.”

Enligt strategin bör kommersiell och offentlig serviceverksamhet samlas i eller kring sådana områden som pekats ut i RUFSS, det vill säga landsbygdsnoder, serviceorter och kärnöar. Viss hänsyn bör även tas till deltidsboende befolkning som ett underlag för service. Befintliga verksamheter bör ses som möjliga nav för fler verksamheter, med utgångspunkt i samverkan och flexibla funktioner.

RSP är även ett viktigt program i arbetet med att förlänga säsongen i skärgården. En förlängd säsong har potential att bidra till att säkra det lokala näringslivet genom att garantera inkomster under längre delar av året och då även den kommersiella servicen.

Avgränsning och syfte

Det övergripande syftet med RSP är att säkra tillgången till grundläggande kommersiell service till boende på orter där det är svårt för dagligvarubutiker och drivmedelsstationer att upprätthålla verksamheten på enbart kommersiella grunder. Syftet ska uppnås genom att bibehålla och stärka befintliga aktörer och samverkansarenor, men även genom strategiskt arbete som utöver RSP kopplar an till andra relevanta strategier.

Arbetet med att säkerställa tillgång till grundläggande kommersiell service överlappar naturligtvis med andra områden. Tillgång till samhällsviktig infrastruktur som el och fiberanslutning, kollektivtrafik och sophämtning är exempel på faktorer som kan påverka de lokala förutsättningarna för att bedriva kommersiell verksamhet, men som inte omfattas av RSP.

RSP utgår från samma definitioner av landsbygd och skärgård som används i Landsbygd- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen. Områden definieras baserat på restid med bil till närmaste tätort med fler än 3000 invånare. Områden med 15–45 minuters restid till närmaste tätort, kategoriseras som ”landsbygd”. Områden med mer än 45 minuters till närmaste tätort kategoriseras som ”glesbygd”. I Stockholms län faller endast öar utan bro eller tunnel under

indelningen glesbygd och kallas skärgård. Öar med bro- eller tunnelförbindelse räknas som landsbygd.

Arbetet ska styras av de geografiska och tematiska prioriteringar som bestäms i detta dokument. Med grundläggande kommersiell service menas tillgång till ett varierat utbud av dagligvaror, drivmedel, post- och pakettjänster, apotekstjänster, betaltjänster och andra ombudstjänster.

De geografiska prioriteringar som görs i RSP gäller enbart tid och avstånd till närmsta försäljningsställe. Målgrupperna för RSP är boende, företag och besökare i serviceglesa områden, samt berörda kommuner och Länsstyrelsen.

Insatser och prioriteringar

RSP är ett verktyg både för prioritering av de stöd som lämnas enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service (eller ytterligare förordningar som är i kraft under programperioden), och för samordning av olika aktörer som berörs av frågor som gäller säkrandet av tillgången till grundläggande kommersiell service. I detta avsnitt anges de aktörer som prioriteras i RSP, samt de konkreta insatser och prioriteringar som programmet ska mynna ut i. Dessa kan delas upp i två områden:

- 1) Fördelning av stöd enligt Förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service.
- 2) Skapa ökad samverkan mellan aktörer på olika nivåer, exempelvis statliga myndigheter, regionala aktörer, kommuner, ideella föreningar och företagare.

När det gäller 1) innehåller förordningen bestämmelser för följande stödtyper:

- särskilt driftstöd
- investeringsbidrag
- servicebidrag
- investeringslån

- hemsändningsbidrag

Ansökningar från näringsidkare som uppfyller de krav som ställs i förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service bedöms utefter två prioriteringsområden – geografiskt och tematiskt – som specificeras närmare nedan.

När det gäller 2) ska genomförandet av RSP även resultera i en ökad samverkan kring frågor som rör tillgången till grundläggande kommersiell service. Nedan sammanställs de samverkansarenor som bör stärkas, upprättas eller där regionen behöver genomföra en behovsanalys för att undersöka potentiellt nya samverkansformer.

Prioriterade aktörer

RSP prioriterar dagligvarubutiker och drivmedelsstationer som har öppet året runt, på platser där det är svårt att upprätthålla verksamheten på enbart kommersiella grunder. I enlighet med förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service ska de stöd och bidrag som Region Stockholm lämnar enligt ovanstående förordning ses som ett stöd eller bidrag för att dagligvarubutiken eller drivmedelsstationen erbjuder en viss typ av service till de boende i försäljningsplatsens upptagningsområde. Stöd och bidrag ska inte ses som ett verksamhetsbidrag.

Stöd och bidrag ska i första hand stärka befintliga aktörer som tillhandhåller dagligvaror och verka för samordning med andra typer av service (så som post, paket, apotek, betaltjänster).

Förutom att RSP förhåller sig till förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service, och de maxgränser för nettoomsättning som anges där, gör RSP ingen avgränsning när det kommer till försäljningsställets omsättning. De stöd och bidrag som kan lämnas enligt förordningen ska riktas dit de ger maximal nytta och störst effekt enligt de prioriteringar som görs nedan.

Geografisk prioritering

Region Stockholms har en unik geografi, med skärgården som särskilt utmärkande drag. Det finns dock även serviceglesa områden på fastlandet där det regionala serviceprogrammet har bäring.

I RUFSS 2050 beskrivs kärnöarna som ”större öar utan en fast förbindelse till fastlandet som bedöms ha förutsättningar för samhällsservice och infrastruktur, samt fungera som servicepunkter för omgivande öar, turism och friluftsliv”. De öar som pekats ut som kärnöar är:

- Arholma
- Gällnö
- Gräskö
- Ingmarsö
- Öja (Landsort)
- Möja
- Nämdö
- Ornö
- Ramsö
- Runmarö
- Sandön
- Svartsö
- Tjockö
- Utö

I linje med RUFSS 2050 ska särskild prioritering ges till försäljningsställen som ligger på en kärnö.

Stöd och bidrag ska också kunna ges till försäljningsställen som inte ligger på en kärnö. Om försäljningsstället inte ligger på en kärnö ska det vara det enda på sin ort och beläget mer än 10 kilometer från ett annat försäljningsställe som har ett mångsidigt utbud av dagligvaror, eller vara beläget i ett skärgårdsområde utan fast landförbindelse. Hänsyn ska tas till att det i skärgården ofta är mer relevant att tala om restid till närmsta serviceort än avstånd i kilometer.

Hänsyn ska även tas till vilken kundgrupp försäljningsstället främst tjänar. Det kan exempelvis finnas situationer där en dagligvarubutik på fastlandet är viktigare för befolkningen på närliggande öar än befolkningen i dagligvarubutikens upptagningsområde på fastlandet. Detta kan vara skäl att undanta försäljningsstället från avståndskravet. Det ska i så fall framkomma i

dialog med berörd kommun att försäljningsstället är av särskild vikt för tillgången till grundläggande kommersiell service i ett sårbart område.

Tematisk prioritering

Utöver de geografiska prioriteringarna finns även tematiska prioriteringar. Dessa prioriteringar är ett verktyg för att konkretisera och utveckla insatser kopplat till service som en del av den regionala utvecklingsstrategin och vägen mot en hållbar omställning. Geografiska prioriteringar handlar om var, tematiska prioriteringar om vad. Inriktningen för de tematiska insatserna är framtagna i dialog med aktörerna för service och med hjälp av de övergripande strategierna.

RSP prioriterar:

- Tillgänglighet till dagligvaror
- Tillgänglighet till drivmedel
- Tillgänglighet till ombud för apotek, systembolag, post och paket samt grundläggande betaltjänster.

Tillgänglighet till dagligvaror

Insatser ska framför allt riktas mot befintliga livsmedelsbutiker som är lokaliserade i de geografiskt prioriterade områdena. Bemannade eller hybridbemannade butiker med året runt öppet prioriteras eftersom de i störst utsträckning gynnar den bofasta befolkningen. För att stärka de prioriterade livsmedelsbutikerna erbjuds driftstöd och investeringsbidrag. Möjlighet ska även finnas för att erbjuda servicebidrag.

Tillgänglighet till drivmedel

Insatser ska framför allt riktas mot befintliga drivmedelsstationer som är lokaliserade i de geografiskt prioriterade områdena. Drivmedelsstationerna ska säkra tillgången till drivmedel i skärgård och landsbygd för både bil- och båttrafik. RSP ska underlätta övergången till hållbara drivmedel. För att stärka de prioriterade drivmedelsstationerna erbjuds investeringsbidrag.

Tillgänglighet till ombud för apotek, systembolag, post och paket samt grundläggande betaltjänster

Livsmedelsbutiker och drivmedelsstationer med ombud för apotek, systembolag och post och paket är särskilt prioriterade. Ombudsservicen som ges av livsmedelsbutiker och drivmedelsstationer kan i vissa fall vara avgörande för att

den kommersiella, men även i vissa fall offentliga, servicen kan säkras i skärgård och landsbygd. RSP ska även bidra till att underlätta service för ombud. Insatser ska bland annat riktas mot en utökad samverkan mellan handlare, kommuner, ombudsaktörer och/ eller andra myndigheter. För livsmedelsbutiker och drivmedelsstationer som är ombud kan även investeringsbidrag användas för att underlätta arbetet som ombud.

Insatser för grundläggande betaltjänster riktas mot förbättringar av betalserVICEN i skärgården. Målet är att grundläggande betaltjänster, i första hand, ska finnas på skärgårdens kärnöar. Uppdraget att bevaka och säkerställa tillgången till grundläggande betaltjänster ligger hos Länsstyrelsen.

Investeringsprioriteringar för kommersiell service

För att säkra tillgången till, och hållbart utveckla den kommersiella servicen erbjuder Region Stockholm investeringsbidrag för näringsidkare. I dialog med aktörerna för service och med hjälp av de övergripande strategierna har prioriteringar för investeringar tagits fram.

Följande insatser prioriteras:

- Minskad klimatpåverkan
- Elektrifiering
- Digitalisering
- Uppgradering av andra inventarier
- Kompetensutveckling

Underkategorierna är exempel på investeringar som skulle kunna platsa inom de prioriterade områdena.

Minskad klimatpåverkan	Elektrifiering
Byte av kyl och frys/bygga kylrum	Solceller
Investeringar för att energieffektivisera	Laddinfrastruktur för båt och bil
Återvinningsmöjligheter	
Digitalisering	Andra inventarier
Kassasystem	Kassadiskar
System för hybridbutik	Investeringar för ombudstjänster
Kompetensutveckling	
Ekonomi	
Digitalisering	

Agenda 2030 och hållbarhet

Tillgänglighet till kommersiell service möjliggör för människor och näringsliv att hållbart vistas, verka och växa i hela regionen. Att stärka tillgängligheten till kommersiell service utanför tätorterna, och säkerställa tillgången till dagligvaror, drivmedel, postombud, apoteksombud och grundläggande betaltjänster, är en central del för att nå en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av Stockholmsregionen.

För RSP är det därför nödvändigt att arbetet med kommersiell service drivs av ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbarhetsarbete.

RPS:s hållbarhetsarbete med kommersiell service ska utgå från följande teman:

- **Förbättra hållbara resor och transporter:** Bidra till att underlätta övergången till miljövänliga transportalternativ och minska onödiga transporter och resor.
- **Minska klimatpåverkan:** Verka för att minska utsläppen av växthusgaser och bidra till en effektiv energianvändning och produktion av förnybar el.
- **Stödja ett hållbart entreprenörskap och företagande:** Skapa en gynnsam miljö för företag och entreprenörer för att främja en hållbar ekonomi.
- **Förbättra tillgänglighet till viktiga tjänster för invånare, näringsliv och besökare:** Underlätta tillgång till service i hela Stockholmsregionen.
- **Främja samarbete mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle:** Verka för ökad samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle.

Regional samverkan vid genomförande av RSP

För att genomföra det regionala serviceprogrammet är det nödvändigt att regionens aktörer samverkar. Det är också önskvärt att programmet koordineras med insatser och aktiviteter från andra program och styrdokument, så som RUFSS

2050 och landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen. Insatser som genomförs inom ramen för det regionala serviceprogrammet ska stärka befintligt arbete, men även utveckla nya former för samverkan.

Följande samverkansarenor bör stärkas, etableras eller utredas för att bidra till genomförandet av RSP:

- **Regionala Skärgårdsrådet.** Skärgårdsrådet leds av Region Stockholm, och Skärgårdsarbetets exekutivkommitté leds av Länsstyrelsen. I Skärgårdsrådet och Exekutivkommittén ingår representanter för Region Stockholm, Länsstyrelsen, skärgårdskommunerna, Skärgårdsstiftelsen, Skärgårdsföretagarna och SIKO (Skärgårdarnas Intresseföreningars Kontaktorganisation). Perspektiv från det regionala serviceprogrammet bör lyftas in i skärgårdsrådet i de fall det är relevant.
- **RSP-samverkan.** Region Stockholm ska verka för att etablera en RSP-samverkansgrupp, genom att två gånger per år sammankalla näringslivs- och/eller landsbygdsutvecklare från de kommuner som berörs för uppföljning och samordning av insatser. På dessa träffar bör även representanter från Länsstyrelsen och trafikförvaltningen, samt eventuellt representanter för andra relevanta aktörer delta.
- **Handlarträff.** Region Stockholm ska verka för att etablera en handlarträff, där länets lanthandlare minst en gång per år sammankallas för en informationsträff. Regionen ska informera om vilka stöd som finns tillgängliga att söka, hur ansökanprocessen går till, och vilka övriga insatser som görs inom de områden som det regionala serviceprogrammet täcker. Detta kan göras digitalt, fysiskt, eller genom att Regionen deltar i de forum som handlarna själva ordnar.
- **Potentiell övrig samverkan.** I Tillväxtverkets metodstöd för regionala serviceprogram lyfts vikten av att även sätta den kommersiella servicen i sitt sammanhang avseende dess kopplingar till besöksnäring, näringslivsutveckling, trafikförsörjning, med mera. RSP har som mål att bidra till en bättre dialog mellan flera aktörer, och en insats ska utreda hur samverkan med andra aktörer kan bidra till att stärka den kommersiella servicen på serviceglesa orter.

Återrapportering och uppföljning

Internt hos Region Stockholm sker återrapportering av stöd till kommersiell service till relevant politisk nämnd enligt interna rutiner.

Region Stockholm ska ta fram metoder för uppföljning av genomförda insatser. Detta bör göras tillsammans med kommuner, länsstyrelsen och andra aktörer som angetts som viktiga samverkansparter för RSP.

I Tillväxtverkets uppdrag ingår att årligen till Näringsdepartementet redovisa hur arbetet med regionala serviceprogram fortlöper. Det innebär att Tillväxtverket varje år kommer att begära in underlag om arbetet med kommersiell service från Region Stockholm. Separat information om redovisningens utformning och omfattning kommer att skickas ut i god tid innan tidpunkt för redovisning.

Region Stockholm ska erbjuda:

- Nätverk för samverkan och uppföljning
- En samlad bild över regionens arbete med stöd och bidrag till kommersiell service

Referenser och underlag

SFS (2000:284) Förordning om stöd till kommersiell service.

Tillväxtverket, 2021. Metodstöd för regionala serviceprogram 2022-2030. Publikation: 0382. Hämtad 2023-10-04. [Metodstöd för regionala serviceprogram - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](#)

Region Stockholm, 2018. Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050. Rapportnummer 2018:10. Hämtad 2023-10-04. [RUFS 2050 - den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen - Region Stockholm](#)

Region Stockholm, 2018. Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen. Rapportnummer 2018:2. Hämtad 2023-10-04. [Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen - Region Stockholm](#)

Region Stockholm, 2019. Regionalt serviceprogram 2014–2020. Diarienummer:
TRN 2019–0093.

WSP, 2023. Regionalt serviceprogram för Stockholms län: Kartläggning och
analys.